

Retningslinjer til fylkesmannsembetene

Kommunale læringsnettverk

Innhold

Innledning.....	2
1. Formål med kommunale læringsnettverk.....	2
1.1 Styrking av kommunalt fosterhjemsarbeid	3
1.1.1 Bufetats rolle	4
2. Fylkesmannens rolle.....	5
3. Rammer for kommunale læringsnettverk.....	6
4. Revidering av retningslinjene.....	7

Innledning

Kommunale læringsnettverk er ett av flere tiltak i regjeringens strategi for å øke kompetansen i kommunalt barnevern; «Mer kunnskap – bedre barnevern 2018 - 2024»

<https://www.regjeringen.no/contentassets/6e31905299774f5681d57311e284d519/bedre-barnevern.pdf>

Kompetansestrategien skal også bidra til å istandsette kommuner og barneverntjenester til å overta flere av oppgavene på barnevernfeltet som i dag hører til i det statlige barnevernet (Barnevernreformen; <https://bufdir.no/Barnevern/reform/>)

Tiltaket tar utgangspunkt i at barneverntjenester er ulike både i organisering, størrelse, og sammensetning. I tillegg påvirker de geografiske forholdene også i hvor stor grad tjenestene kan samarbeide og om hva.

Ordningen er bygget opp slik at kommunene organiserer seg i nettverk, og innenfor nettverket definerer tema for utviklingsprosjekt. Det er rom for flere utviklingsprosjekt innenfor ett nettverk.

En av hovedhensiktene med tiltaket har vært at kommuner i nettverk selv definerer tematikk for utviklingsprosjektene, såkalte **egeninitierte utviklingsprosjekt**. På den måten ønsker man å imøtekomme at barneverntjenestene i landet har ulike behov for kompetanse- og kvalitetsutvikling. Ved at kommuner i nettverk selv definerer tema for utviklingsprosjekt vil tiltak og tjenester i enda større grad kunne være tilpasset lokale behov og forhold.

Fylkesmannen forvalter stimuleringsmidlene knyttet til tiltaket. Kommuner i nettverk kan søke Fylkesmannen om midler til det enkelte utviklingsprosjekt. Det er utarbeidet egne retningslinjer for stimuleringsmidlene i tiltaket.

Fra og med 2019 besluttet regjeringen å bevilge egne midler til **utviklingsprosjekter som tar sikte på å styrke kommunenes oppfølging og veiledning av kommunale fosterhjem**.

1. Formål med kommunale læringsnettverk

Kommunale læringsnettverk skal bidra til etablering av fagfellesskap og samarbeid på tvers av kommunegrensene.

Kommunale læringsnettverk skal særlig bidra til at kommuner samarbeider om tjeneste- og tiltaksutvikling på tvers av kommunegrensene.

Tiltaket skal legge til rette for at kommuner stimuleres til kvalitetsutvikling i barneverntjenesten slik at tilbud til og oppfølging av utsatte barn og familier styrkes. Samarbeidet bør ta

utgangspunkt i felles behov, enten på bakgrunn av faglige utfordringer eller lokale behov og forhold.

Første del-evaluering av tiltaket viser at det er vesentlig at deltakende tjenester i et nettverk oppfatter tematikken for det enkelte utviklingsprosjekt som relevant for egen tjeneste. Dette kan indikere at felles faglig interesse er viktigere for et vellykket samarbeid enn geografisk nærhet. Evalueringen er gjennomført før midler til styrking av kommunalt fosterhjemsarbeid ble en del av tiltaket.

[følgeevaluering av kompetansestrategien for det kommunale barnevernet 2018 2024-.pdf](#)

Bufdir vil oppfordre fylkesmennene til å se arbeid i læringsnettverk i sammenheng med de øvrige tiltakene i kompetansestrategien. Læringsnettverk kan være en hensiktsmessig måte å videreføre kompetanse- og kvalitetsarbeid som er påbegynt gjennom tjenestenes deltakelse i Tjenestestøtteprogram eller Veiledningsteam. Læringsnettverk kan også benyttes i samarbeid rundt utfordringer identifisert i dialogmøter mellom kommunenes administrative og politiske ledelse, kommunenes barnevernledelse og Fylkesmannen.

1.1 Styrking av kommunalt fosterhjemsarbeid

Midlene skal bidra til at kommunene etablerer fagmiljøer for oppfølging av fosterhjem som er stabile, profesjonelle og ressurseffektive. Dette vil forutsette at kommunene samarbeider mer, for eksempel gjennom å etablere felles veilednings- og oppfølgingstilbud til fosterhjem.

Målet med bevilgningen er at det skal føre til en reell aktivitetsøkning i kommunene, slik at flere fosterhjem får nødvendig veiledning og oppfølging. Dette forutsetter at midlene når ut til mange kommuner og kommer flere typer fosterhjem til gode.

Det er satt av midler for å frigjøre kapasitet i Bufetat, slik at den enkelte region kan bistå kommuner med utviklingsprosjekt som tar sikte på å styrke kommunalt fosterhjemsarbeid.

Når det gjelder stimuleringsmidler, understrekes det at det er snakk om to ordninger; en ordning for læringsnettverk med egeninitierte utviklingsprosjekter og en ordning for utviklingsprosjekter som tar sikte på å styrke kommunenes arbeid med oppfølging og veiledning av fosterhjem.

Det er rom for flere utviklingsprosjekt innenfor ett nettverk. Ett nettverk kan ha flere utviklingsprosjekt i drift samtidig og få tildelt stimuleringsmidler innenfor begge ordninger.

Når det gjelder utviklingsprosjekt på fosterhjemsområdet vil Bufdir på bakgrunn av henvendelse fra et av embetene presisere følgende:

Etter fosterhjemsforskriften § 7 fremgår det at barneverntjenesten i omsorgskommunen skal følge opp hvert enkelt barn som er plassert i fosterhjem, samt gi oppfølging til fosterforeldrene.

Barneverntjenesten i omsorgskommunen vil fremdeles ha ansvaret for å gi oppfølging til fosterhjemmene. For å gi god veiledning og oppfølging kan det imidlertid være positivt, særlig for mindre og sårbare tjenester, å samarbeide med andre kommuner slik at det blir et godt fagmiljø for veiledning og oppfølging av fosterhjem.

Oppfordringen om å samarbeide endrer med andre ord ikke på omsorgskommunens selvstendige ansvar etter fosterhjemsforskriftens § 7.

1.1.1 Bufetats rolle

Det er bevilget midler som skal brukes til å frigjøre kapasitet i Bufetat til å følge opp kommuner og bistå i utviklingsprosjekter som tar sikte på å styrke kommunalt fosterhjemsarbeid.

Dette skal gi rom for at Bufetat kan samarbeide med kommunene om etablering av kommunale tilbud, samt utvikle og tilby kurs som de kommunale læringsnettverkene kan benytte seg av. Dette vil også kunne være hensiktsmessig med tanke på å legge til rette for kompetanseoverføring i forbindelse med barnevernsreformen

Bufetat skal bidra med tjenestestøtte og utvikling av faglige verktøy for å styrke kommunenes veiledning og støtte/oppfølging av fosterhjem.

Det er oppnevnt kontaktpersoner i regionene, slik at det skal være enkelt for fylkesmennene og nettverkene å ta kontakt:

Region øst: Roy Frode Skavhaug, Roy.Frode.Skavhaug@bufetat.no

Region sør: Maria Kiraly, maria.e.kiraly@bufetat.no

Region vest: Mallin Østerhus, mallin.osterhus@bufetat.no

Region Midt Norge: Anne Lene Tjeldflåt, anne.lene.tjeldflat@bufetat.no

Region nord: Ann Sissel Punsvik, ann.sissel.punsvik@bufetat.no

2. Fylkesmannens rolle

Fylkesmannen skal etablere og følge opp kommunale læringsnettverk bestående av kommuner i embedet. Læringsnettverk ble etablert tidlig i 2018 og skal etter planen være ut strategiperioden.

Ved etablering av nettverk kan det bygges videre på eventuelle lederforum, nettverk og/eller samarbeidsprosjekter som allerede er etablert i embedet. Det er imidlertid viktig at Fylkesmannen påpeker ovenfor aktørene at aktiviteten i læringsnettverket og aktiviteten i det opprinnelige barnevernledernetverket defineres tydelig.

Det er rom for å etablere flere nettverk innenfor ett embete.

Fylkesmannen skal etablere samarbeid mellom nettverket og relevante kompetansemiljøer. Dette kan være forskningsmiljøer med god kunnskap om barnevernet, kunnskaps- og kompetansesentre på barnevernsområdet eller høgskoler og universiteter.

Det er sendt ut et eget skriv til fylkesmennene, som konkretiserer og tydeliggjør de praktiske og økonomiske rammene for dette samarbeidet (juni 2020).

For nettverk med utviklingsprosjekter knyttet til styrking av kommunalt fosterhjemsarbeid kan Fylkesmannen hjelpe til med å etablere kontakt med Bufetat. Den enkelte region i Bufetat skal bidra med oppfølging av kommunene og bistand til disse utviklingsprosjektene. Nettverkene kan også etablere denne kontakten selv.

Fylkesmannen skal ha en særskilt oppmerksomhet rettet mot kommuner som har behov for kvalitetsutvikling.

Fylkesmannen skal jobbe aktivt med å informere om og rekruttere kommuner til et nettverk.

Fylkesmannen skal i arbeidet med læringsnettverk for 2020/2021 se hen til funn og anbefalinger fra den første devalueringen av tiltaket, og Bufdir ber embedene særlig merke seg:

- Det må understrekes ovenfor kommuner i nettverk at det skal utnevnes en leder for nettverket
- Nettverket bør beskrive samarbeidsformer og utarbeide en plan for samhandling både på samlinger og mellom samlinger

- Nettverkene bør i større grad enn hva tilfellet har vært for 2018-2019 ha fokus på utvikling av lokale tilbud og tjenester fremfor opplæring.
- Fylkesmannen må i møte med deltakerkommuner ha et særlig fokus på at beslutninger i nettverkene er forankret i den enkelte kommuneledelse. Det er ikke tilstrekkelig at kommuneledelsen er informert. Det er kommunenes ansvar å sørge for forankring i egen kommuneledelse.
- Fylkesmannens tilstedeværelse og engasjement er viktig med tanke på arbeid og fremdrift i det enkelte nettverk.

Buudir minner om at Fylkesmannen på bakgrunn av sin kjennskap til kommunene i nettverk kan vurdere at det på søknadstidspunktet er mest riktig å støtte utviklingsprosjekt som omhandler opplæring fremfor tjeneste- og tiltaksutvikling. Fylkesmannens vurdering knyttet til tildeling av stimuleringsmidler til det enkelte utviklingsprosjekt bør fremkomme ovenfor mottaker.

Fylkesmannen skal gjennom nettverkets/nettverkenes aktiviteter få en bedre oversikt over hvilke områder som kommunene ser behov for å jobbe med.

Fylkesmannen skal behandle søknader fra nettverket, og fordele og prioritere stimuleringsmidler i tråd med retningslinjer for arbeidet.

3. Rammer for kommunale læringsnettverk

- Det er frivillig for en kommune å delta i et læringsnettverk.
- Kommuner i læringsnettverk skal:
 - Utvikle en plan for kompetanse-, tjeneste/tiltaks- og kvalitetsutvikling. Tiltak i planen skal ta utgangspunkt i lokale risiko- og tilstandsvurderinger.
 - Sette i gang utviklingsprosjekter med utgangspunkt i planen og skisserte tiltak.
- Hver deltakende kommune bør stille med to personer til nettverket, hvorav en deltaker er fra barneverntjenestens eller kommunens ledelse
- Nettverket skal velge en leder for nettverket og vurdere å etablere en styringsgruppe.
- Beslutninger om utviklingsprosjekter og samarbeid på tvers i læringsnettverket må forankres i hver enkelt kommune. Det er deltakende kommuners ansvar å sikre nødvendig forankring i egen kommuneledelse.

- Nettverket skal være kvalitetsutviklende for alle typer kommuner, uavhengig av størrelse, kompetanse og sårbarhet. Det skal derfor være rom for flere prosjekter som dekker ulike kommuners behov.
- Nettverket kan legge til rette for fagfellesskap på tvers av kommunegrensene som kan bistå med kollegaveiledning og gi støtte i arbeid med enkeltsaker.
- Nettverket skal samarbeide med kompetansemiljøer i arbeidet med utviklingsprosjekter. Dette kan være forskningsmiljøer med god kunnskap om barnevernet, kunnskaps- og kompetansesentre på barnevernsområdet eller høyskoler og universiteter. Samarbeid med ett eller flere av disse miljøene er en forutsetning for tildeling av stimuleringsmidler.
- For stimuleringsmidlene knyttet til styrking av kommunalt fosterhjemsarbeid er *det ikke et krav* at nettverkene etablerer kontakt med eksterne kompetansemiljø for å kunne få tildelt stimuleringsmidler. Det er avsatt midler til alle landets Bufetat-regioner for at det kan frigjøres kapasitet slik at Bufetat vil kunne følge opp kommunene og bistå i disse utviklingsprosjektene.
- Læringsnettverk kan søke fylkesmannen om stimuleringsmidler til gjennomføring av både egeninitierte utviklingsprosjekter og utviklingsprosjekter knyttet til styrking av kommunalt fosterhjemsarbeid. Stimuleringsmidlene kan brukes til å dekke deler av kommunenes kostnader til tjeneste- og tiltaksutvikling. Dette kan f. eks være kostnader til prosjektledelse/stillinger eller oppfølging fra eksterne kompetansemiljøer som kan bistå med for eksempel opplæring, kvalitetssikring og evaluering.

4. Revidering av retningslinjene

- Bufdir vil revidere foreliggende retningslinjer i løpet av mars 2021.